

A hatósági eljárás megindítása

eljárási feltételek; eljárástípusok; a kérelem visszautasítása; az eljárás megszüntetése; az eljárás felfüggesztése és szünetelése

A hatósági eljárás szakaszai

Az alapeljárás az a szükségképpeni eljárási szakasz, melyet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság első fokon folytat, és amelynek eredményeként első ízben hoz döntést a hatósági ügy tárgyáról.

A jogorvoslati eljárás(ok) csak akkor indul(nak) el, ha az arra jogosult jogorvoslati kérelmet nyújt be vagy az alapeljárást jogorvoslat kifejezett céljából felülvizsgálják.

A végrehajtási eljárás is esetlegesen kapcsolódik a hatósági eljáráshoz, feltétele a végrehajtható döntés.

Az Ákr. hatálya alá tartozó eljárás-típusok

1. Hatósági ügyben folytatott eljárások

a) kérelemre induló eljárás

- i) teljes eljárás (alaptípus, de: csak ha más nem!)
- ii) a függő hatályú döntéssel befejezett eljárás*
- iii) automatikus eljárás
- iv) sommás eljárás

b) hivatalból induló eljárás

c) különleges eljárások

- i) hatósági bizonyítvány kiállítása
- ii) hatósági igazolvány kiállítása
- iii) hatósági nyilvántartás vezetése

d) hatósági intézkedések általános szabályai

2. Hatósági ellenőrzés

* Szabályait majd a döntések során is tárgyaljuk.

Az eljárást megindító kérelem 35-38. §:

Tulajdonképpeni kérelem: minden olyan (akarat)nyilatkozat, melyben az ügyfél a hatósági eljárás lefolytatását és/vagy az érdemi döntés meghozatalát kezdeményezi joga vagy jogos érdeke érvényesítésére. **ALANYI JOG!**

A panasz mint tulajdonképpeni kérelem: például a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 93. §

Amihez a kérelmezőnek nem fűződik alanyi joga vagy nem jogosult kezdeményezni (például mert az eljárás csak hivatalból indulhat), nem minősül panasznak. Ilyenkor:
a) hivatalbóli eljárás indul (a nyilatkozat csak tudomásszerzésre szolgál), az indítványozó nem lesz ügyfél
b) a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény alapján kell eljárni

A kérelmet tartalma szerint kell elbírálni, nem pedig az elnevezése és/vagy formája alapján (kvázi akarati elv).

A kérelemnek általában nincs formai követelménye (törvény vagy kormányrendelet ettől eltérhet - formanyomtatvány), szóban és írásban terjeszhető elő (l. a kapcsolattartásnál írtakat is).

A kérelem minimális tartalmi követelményei: az ügyfél és képviselője azonosító adatai és elérhetősége.

Nyilatkozat kapcsolódó eljárásról: a kérelem kiterjesztésének vélelme.

Nem kérhető az ügyféltől (az azonosításon túl):
- szakhatósági állásfoglalás,
- nyilvános,
- közhiteles nyilvántartásban szereplő adat.

A kérelemmel előterjesztője a döntés véglegessé válásáig rendelkezhet: módosíthatja vagy visszavonhatja.

A kérelem előterjesztésének helye:
- a hatáskörrel rendelkező, illetékes hatóság
- kormányablak (törvény vagy kormányrendelet kizárhatja).
(Ha az ügyfél máshol terjeszti elő: áttétel)

A kérelem joghatása: az eljárás (a kérelem beérkezését követő napon) megindul.

A hiánypótlás célja annak előidézése, hogy
- a kérelem a jogszabályokban írtaknak megfelelően teljes vagy
- a tényállás döntésre alkalmas, hézagmentes legyen.

Az automatikus döntéshozatal 40. §:

Feltételei:

- a) ágazati törvény vagy kormányrendelet kifejezetten megengedi,
- b) a kérelem benyújtásakor minden adat a hatóság rendelkezésére áll,
- c) a döntés meghozatala mérlegelést nem igényel, és
- d) nincs ellenérdekű ügyfél.

Alkalmazásának eredménye: személyi (emberi) közreműködés nélkül, elektronikus úton keletkezik a döntés, amely a törvény erejénél fogva tartalmazza az akaratnyilvánítást.

Ha a feltételek bármelyike hiányzik, más formában kell lefolytatni az eljárást.

Sommás eljárás 41. §:

Feltételei:

- a) a kérelem benyújtásakor minden adat a hatóság rendelkezésére áll, vagy a hatóság megszerezheti,
- b) nincs ellenérdekű ügyfél.

Más jogszabály felhatalmazása nélkül minden eljárásban alkalmazható, nem feltétel, hogy mérlegelést ne igényeljen.

Alkalmazásának eredménye: a hatóság (személyes cselekménnyel) azonnal vagy legkésőbb 8 napon belül dönt.

Ha

- a feltételek bármelyike hiányzik,
- az ügyfél új bizonyítékot terjeszt elő

más formában kell lefolytatni az eljárást (függő hatály/teljes).

Függő hatályú döntés 43. §:

Feltételei: általában minden eljárásban alkalmazható.

Nem alkalmazható, a

- a) a központi államig. szervek (kivéve központi hivatal),
- b) Magyar Nemzeti Bank eljárásában, illetve
- c) honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági építmények ügyében.

Alkalmazásának eredménye: a hatóság anyagi elégtétel nyújt és (KIVÉTELEKKEL!) megelőlegezi az ügyfél számára kedvező döntést arra az esetre, ha nem tartaná be az ügyint. határidőt.

Mellőzhető, ha

- időleges vagy végleges eljárási akadály áll fenn,
- érdemben meghozható a döntés (nincs szükség „függésre”).

Teljes eljárás 42. §:

Feltételei: le kell folytatni,
- ha egyik egyszerűsített eljárás sem alkalmazható, illetve
- függő hatályú döntés mellett.

Elvi szakaszai:

- hiánypótlás (ha szükséges),
- a tényállás tisztázása a hatóság saját hatáskörében,
- bizonyítás (ha szükséges),
- tárgyalás (ha szükséges),
- egyezségi kísérlet (ha lehetséges),
- a bizonyítékok ismertetése az ügyféllel (ha szükséges).

A kérelem visszautasítása 46. §:

Oka: a kérelem érdemi elbírálása elháríthatatlan akadályba ütközik (hiánypótlás kizártsága). Akadályok:

- a kérelem hibái:

- nyilvánvalóan lehetetlen célra irányul,
- jogszabályi feltételek hiánya, köztük:
- határidőhöz kötött kérelem elkésett (és az igazolási kérelem eredménytelen), vagy
- előírt forma megsértése (mérlegelhető!)*

- akadályok a hatóság részéről: joghatóság, hatáskör, illetékesség hiánya, és áttétel lehetetlensége,

- akadályok az ügy természete miatt:

- bíróság vagy hatóság már eldöntötte (ítélt dolog),
- nem hatósági ügy.

Formakényszer hibája orvosolható (5 nap).

Az eljárás megszüntetése 46. §:

Oka: a kérelem érdemi elbírálása elháríthatatlan akadályba ütközik,

- amely miatt visszautasításnak lett volna helye, de ezt követően jutott a hatóság tudomására,
- ügyfél megtagadott nyilatkozata miatt nem bírálható el,
- okafogyottá vált az eljárás (pl. tárgya megsemmisült),
- ügyfél nem előlegezi a költséget,
- minden kérelmet visszavontak, és hivatalból sem folytatja a hatóság az eljárást,
- más hatóság már eljárt,
- más eljárástól függ, de az ügyfél felhívásra sem indítja meg azt.

Az eljárás megindítása hivatalból 103-105. §:

A hivatalból eljárás vagy a hatóság mérlegelésén alapul vagy jogszabály kötelezi erre. Okai:

- az eljárásra okot adó körülmény jut tudomására (akár bejelentés alapján, akár visszavont kérelem folytán),
- bíróság kötelezi az eljárás lefolytatására,
- felügyeleti szerve utasítja az eljárás lefolytatására,
- életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzetről szerez tudomást,
- különös jogszabály egyébként előírja.

A hivatalból indult eljárások különös szabályai:

- nincs helye szünetelésnek,
- nem szüntethető meg költség-előlegezés elmulasztása miatt,
- határidejébe csak a felfüggesztés időtartama nem számít be,
- határidő kétszeresének túllépése után csak megállapításnak, a jogszerű állapot helyreállítására, a jogellenes magatartás megszüntetésére kötelezésnek van helye (bírásznak nincs!),
- az eljárás az első eljárási cselekmény napján kezdődik,
- az eljárásról az ismert ügyfeleket kötelező értesíteni, kivéve, ha
 - a hatóság nyolc napon belül érdemben dönt vagy az eljárást megszünteti,
 - honvédelmi, nemzetbiztonsági okból a törvény kizárja,
 - az értesítés az eljárást meghiúsítaná.
- az ügyfél adatszolgáltatásra kötelezhető (megtagadhatja: tanú)
- ha az eljárásra hatósági ellenőrzés ad okot, nyomban dönthet is,
- automatikus döntéshozatalnak is helye van.

Az eljárás felfüggesztése 48. §:

A felfüggesztés

- célja: megalapozott érdemi döntés elérése,
- jogi hatása: szünetelteti a hatóság eljárási kötelezettségét, megakasztja az eljárást (a határidők nyugszanak).

Kötelező, ha

- bíróság hatáskörébe tartozó előkérdés merül fel,
- külföldi hatóságot kell megkeresni.

Mérlegelhető, ha

- más hatósági eljárásra tartozó előkérdés merül fel,
- az ügyfél jogosult más eljárás megindítására és erre felhívják.

A külföldi megkeresés kivételével az ügyfél (ügyfelek együttes) kérésére az eljárást folytatni kell.

Az eljárás szünetelése 49. §:

A szünetelés csak kérelemre indult eljárásban lehetséges, egyébként hasonlít a felfüggesztéshez,

- célja: az ügyfél (ügyfelek) érdekeinek tiszteletben tartása,
- jogi hatása: szünetelteti a hatóság eljárási kötelezettségét, megakasztja az eljárást (a határidők nyugszanak).

Kötelező, ha az ügyfél (ügyfelek együttesen) kéri.

Az ügyfél (ügyfelek bármelyikének) kérésére az eljárást folytatni kell.

Hat hónapos szünetelés után az eljárás megszűnik.
